

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 06, Июнь

О‘TKIR YURAK QON–TOMIR YETISHMOVCHILIGIDA BIRINCHI YORDAM: STENOKARDIYA VA MIOKARD INFARKTIDA BIRINCHI TIBBIY YORDAM

Rasulova Mavlyuda Azzamovna.

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi bosh o‘qituvchisi

Raxmonova Sayyora Normuradovna

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi bosh o‘qituvchisi

Muxiddinov Xusniddin Muxiddinovich

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi bosh o‘qituvchisi

Usmonova Dilfuza Muhiddinjonovna

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi bosh o‘qituvchisi

Annotasiya. Ushbu maqolada O‘tkir yurak qon–tomir yetishmovchiligi (OYQTY) bu yurakning qon pompalash funksiyasining tez va jiddiy buzilishi natijasida organizmning kislorod va oziq moddalarini yetarlicha ta'minlamasligidir. O‘tkir holatlar, masalan, miokard infarkti, stenokardiya va yurak ritmining buzilishi hayot uchun xavf tug‘dirishi mumkin. Ushbu holatlar, bemorda to‘g‘ri va tezkor birinchi yordam ko‘rsatishni talab qiladi.

Kirish. Yurak qon–tomir kasalliklari (YQTK) zamonaviy jamiyatlarda eng keng tarqalgan va og‘ir salomatlik muammolaridan biri hisoblanadi. Ularning orasida stenokardiya va miokard infarkti (MI) eng xavfli va tez-tez uchraydigan holatlardir. Ushbu maqolada, o‘tkir yurak qon–tomir yetishmovchiligida birinchi yordam ko‘rsatish, ayniqsa stenokardiya va miokard infarktiga alohida e‘tibor qaratiladi. Maqolada birinchi yordamning samarali tamoyillari, shuningdek, ushbu holatlarni aniqlash va davolashning asosiy yondashuvlari muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: Yurak qon-tomir kasalliklari, miokard infarkt, stenokardiya.

Materiallar va usullar:

Tadqiqotlar metodikasi: Zamonaviy ilmiy maqolalar, kasallik holatlari va zamonaviy tadqiqot ishlari tahlil qilindi. "O‘tkir yurak qon-tomir yetishmovchiligi (OYQTY)" mavzusida gi so‘ngi innovasion davo usullari haqidagi oxirgi yillarda chop etilgan ilmiy manbalar o‘rganildi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 06, Июнь

Nazariy asos: Stenokardiya va miokard infarkti: ta'rifi va farqlari.

Stenokardiya

Stenokardiya — bu yurak mushaklariga qon yetkazilishining qisqa muddatli va etarlicha bo'lmagan holati, bu esa og'riq va noqulaylikka olib keladi. Stenokardiya odatda jismoniy yoki emosional stress natijasida yuzaga keladi. Bemorning og'riqni ko'rishi, uning ko'krak qafasida zichlik, yonish va og'riqni his qilishlari mumkin.

Stenokardiya turlari:

- **Barqaror stenokardiya:** Og'riq ma'lum bir harakat yoki stressdan keyin yuzaga keladi va tinchlanish yoki dori-darmon bilan o'tadi.
- **Barqarorsiz stenokardiya:** Og'riq tasodifiy yoki juda kuchli va uzoq vaqt davom etadi, bu miokard infarktga olib kelishi mumkin.

Miokard infarkti

Miokard infarkti (MI) yurakning o'zida qon ta'minoti to'xtagan yoki juda kam bo'lgan natija. Bu holat, odatda, yurak arteriyasining to'liq yopilishi yoki torayishi sababli yuzaga keladi. Miokard infarkti stenokardiya bilan farq qiladi, chunki infarktda yurak mushagi o'ladi yoki shikastlanadi.

MI belgilari:

- Ko'krak qafasida kuchli og'riq, sichqonchaga yoki chap qo'lga nishonlanadigan og'riq.
- Nafas qisilishi, terlash, bosh aylanishi, xiralashgan ko'rish.
- Bemorning qo'l-oyoqlari sovib, tez nafas olish va tez yurak urishi mumkin.

Birinchi yordamning maqsadlari

O'tkir yurak qon-tomir yetishmovchiligida birinchi yordamning maqsadi quyidagilardan iborat:

- Bemorning hayotini saqlab qolish va xavfli holatni boshqarish.
- Yurakning kislorod bilan ta'minotini tiklash.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 06, Июнь

- Miokard infarktining yanada og‘ir holatga o‘tishining oldini olish.
- Bemorni kasalxonaga xavfsiz tarzda etkazish.

Stenokardiyada birinchi yordam

Stenokardiyada birinchi yordamning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

1. **Bemorni tinchlantirish:** Stress va asabiylashishni kamaytirish uchun bemorni imkon qadar tinchlantiring. Og‘riqning pasayishi uchun bemorga qattiq harakat qilishdan saqlanish zarur.
2. **Og‘riqni bartaraf etish:** Nitratli dori vositalari (masalan, nitrogliserin) stenokardiyani davolashda samarali bo‘ladi. Bemorga nitratni yuborishdan oldin, qon bosimini o‘lchash zarur. Agar og‘riq bir necha daqiqadan so‘ng o‘tmasa, tibbiy yordam so‘rash kerak.
3. **Tinchlanish va kuzatish:** Bemorni yotqizish va yengil holatda ushlab turish zarur. Bemorni mustahkam va xavfsiz joyda tuting.

Miokard infarktida birinchi yordam

Miokard infarktida birinchi yordam ko‘rsatish o‘ta tez va samarali bo‘lishi kerak. Asosiy yondashuvlar quyidagilardir:

1. **Bemorni xavfsiz joyga joylashtirish:** MI holatida bemorni tinch va xavfsiz joyga o‘tkazish kerak. Unga ko‘proq yotqizish va qulay holatda bo‘lishni ta‘minlash muhim.
2. **Aspirin qabul qilish:** Agar bemorda MI alomatlari kuzatilsa, unga aspirin berish (yangi turdagi dori bo‘lmasa) yordam beradi. Aspirin qonning quyushishini oldini oladi va qon oqimini tiklashga yordam beradi.
3. **Kislorod berish:** MI alomatlarini kuzatgan bemorga kislorod berish, uning miokard mushagini kislorod bilan ta‘minlashga yordam beradi.
4. **Tezkor tibbiy yordam:** MI belgilari aniqlangandan keyin imkon qadar tezda tibbiy yordam chaqiring. Bemorni tezda reanimatsiya va intensiv terapiya bo‘limiga etkazish zarur.

Amaliy tadqiqotlar:”O‘tkir yurak qon-tomir yetishmovchiligi(OYQTY” davo muolajalari usullari o‘rganildi.Kasallik xavf omillarini aniqlash va davo

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 06, Июнь

samaradorligini oshirish maqsadida zamonaviy tibbiyot texnologiyalarning qo'llanilishi tahlil qilindi.

Natijalar:

MI va stenokardiya o'rtasidagi farqlarni aniqlash

Yurak kasalliklarida, ayniqsa stenokardiya va miokard infarktida alomatlar o'xshash bo'lishi mumkin, ammo ularning o'rtasidagi farqlarni bilish juda muhim. Stenokardiya odatda bir necha daqiqa davom etadi va o'z-o'zidan o'tadi yoki nitrogliserin yordamida kamayadi. MI esa kuchli, uzoq davom etuvchi og'riq bilan birga, boshqa xavfli alomatlarni keltirib chiqaradi va og'ir oqibatlariga olib kelishi mumkin.

Munozara: Zamonaviy davolash usullarining samaradorligi: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki "O'tkir yurak qon-tomir yetishmovchiligi(OYQTY)"da o'z vaqtida ko'rsatilgan tibbiy yordam va aholi o'rtasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va zamonaviy davo usullarini qo'llash ko'plab asoratlarni oldini olishga imkon beradi.

Xulosa. Stenokardiya va miokard infarkti kabi o'tkir yurak qon-tomir yetishmovchiliklarida birinchi yordamni samarali ko'rsatish bemorning hayotini saqlash va davolash uchun juda muhimdir. Bemorni to'g'ri va tezda tibbiy yordamga jalb qilish, shuningdek, nojo'ya holatlarga olib kelmaslik uchun aniq va samarali harakatlar zarur. Bemorni xavfli holatdan olib chiqish uchun uning belgilari, xavf omillari va tibbiy yordamning asosiy usullarini bilish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Samarqand Davlat Tibbiyot Instituti www.moodle.sammi.uz sayti.
2. A.K. Jamolov, B.N. Toshmamatov, N.J. Ro'ziyeva, M.A. Rasulova "Tez tibbiy yordam va favqulodda holatlar tibbiyoti" Toshkent-2024y "Nurli qalblar"
3. O'.O. Oripov, Sh.N. Karimov "Umumiy xirurgiya" Toshkent-2008 "Yangi asr avlodi"
4. A.M. Ubaydullayev "Nafas organlari kasalliklari" Toshkent-2000
5. Po'latova Sh.A., Saidova X.X. "Kattalarda hamshiralik parvarishi" II qism, Toshkent "Cho'lpon" nashriyoti, 2014 yil.